

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Eliciunt[ur] ex dictis aliqua docume[n]ta q[...] sunt valde necessaria ac
dilige[n]ter co[n]sideranda ab eo q[...] vera[m] querit contritione[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De dilectione dei Fo. CVIII.

Ed q̄ris qd est sup oia deū amare: Dic breuiter q̄ deū sup oia amare n̄
bil aliū ē q̄ deū sic diligere: vt nullo pacto q̄dlibet aliū q̄s amare velit p
q̄d pdere possit del amorē. Et p̄p̄te ista dei dilectio sup om̄ia debet dici
thesaur⁹ animarū. In magn⁹ Basili⁹ in lib. hexame. ait. Thesaur⁹ indefictēs
est amor diuin⁹. quē q̄ habet diues est. q̄ q̄cūq̄ caret: paup̄ est. Hinc Grego. in
li. xviij. moral. ca. lxxj. d̄ sic. Cor duz atq̄ a diuin⁹ amoris igne frigidū: eodē
diuini amoris igne tangit̄ z in feruore spūs liquat̄ vt ad seq̄ntē vitā deside/
rtoz estu ardeat quā pus audies insensibil̄ manebat. Et q̄ ardore z emollit̄ ad
amorē z roborat̄ ad opationē: vt sicut pus durus fuerat in amore seculi: ita se
postmodū forte exerceat in amorē dei: z qd̄ añ audire renuerat̄ iā z credere z p̄
dicare incipiat. Hec Greg. Aug. q̄z in libro q̄ d̄z manuale de p̄bo dei: q̄si in si/
ne libri d̄t sic. Excita te nūc aīa mea z erige totū intellectū tuū: z cogita q̄ntū
potes q̄le z q̄ntū sit illud bonū qd̄ de⁹ est. Si em̄ singula bona delectabilia s̄t:
cogita in te q̄ delectabile sit illud qd̄ cōtinet locunditatē oim̄ bonoz: z nō q̄le
in rebz creatis sum⁹ expt̄. sed tanto differēt̄ q̄nto differt a creatura creatoz.
Si em̄ est bona vita creata: q̄ bona est vita creatrix: Si locūda est salus facta
q̄ locūda est salus q̄ fecit omnē salutē: Si amabil̄ est sapiētia in cogitatioē re
rū cognitay: q̄ amabil̄ est sapiētia q̄ oia fecit z pdidit ex nihilo. Deniq̄ si mul
te z magne sūt delectatiōes in rebz delectabilibz. q̄lls z q̄nta ē delectatio in eo
q̄ ipsa delectabilia fecit: Q̄ hoc bono fruct⁹ qd̄ lili erit: z qd̄ illi nō erit: Cer/
te q̄cqd̄ voluerit illi erit: z q̄cqd̄ noluerit nō erit. Ibi q̄ppe illi erūt bona cor/
poris z anie: q̄lla q̄ nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit.
Hec Aug. Greg. Aug. in li. de cathedra moysi rudibz d̄t sic. Cōstās z p̄fect⁹ debz
esse amor noster vt si necesse fuerit amore illius moriamur q̄ pro nostro amore
placide ac benigne mori dignatus est. Chrys. pariter sup illud: Sic de⁹ dile/
xit mundū: ita inq̄t. Nemo amatoz carnaliū et̄lā sit supra modum insatiens
ita tardescere p̄t in amorē dilecte sue: quē admodū de⁹ effundit̄ i amorē aīaz
nīaz. Propterea in libro de cōpunctiōe cordis: idē Chrysostom⁹ ita subiūgit.
Etsi milles moriamur: z si omnes vtutes animi expleamus nihil dignū geri
mus ad ea q̄ ipsi p̄cipimus a deo. Uide etiā quō in nullo indigeat nostrū: in oi
bus em̄ sufficit sibi. Tamē cū nō essem⁹ esse nos fecit: aīamq̄ insp̄trauit talem
nulli ex omnibz animātibz q̄ sūt sup terrā. Paradisum plātauit: celū extēdit: et
terā substrauit: luminaria accēdit in vniuerso mūdo resplēdētia. Et terrā qui
dez fontibz fluminibzq̄ z stagnis repleuit. Lāpos vero p̄gultis z floribz ad/
ornauit. Celū varijs astroz choris dep̄inxit: vt nobis noctē die ipso facerz gra
tiorē: simul vt somni salubritas p̄ quietē vires corpis repararet: q̄s labor diur
nus absumit. Hec z similia ex diuinis b̄nificijs reminiscēs iustus ille Dauid:
z multo magis ea q̄ ad disp̄sationē spectāt: ynigenti filij dei. Quēq̄ p̄ eum
futura promittunt bona: per horas singulas z momēta p̄siderās z in corde suo
discutēs atq̄ ad immēsum b̄nificioz eius pelagus atēdēns dicebat. Quid re
tribuā d̄no pro oibz que retribuit mihi. Hec Chrys. P̄z igit̄ ex dictis q̄ mo/
tus libertarbitrij q̄ mens humana rapit̄ in deū sup om̄ia sibi dilectū requirit̄
ad verā cōtritiōē. Explicauim⁹ itaq̄ iuxta humilitatis nostre tenuissimū
sensum quinq̄ requisita q̄ necessaria sunt ad vitatē cōtritiōis. Quicūq̄ ergo
illa in se realit̄ nō s̄ct̄e corde ore atq̄ ope cōpleuerit: secur⁹ existat se i grē sta
tu: ac salutis eterne cōsistere z vitā eternā p̄mereri: q̄uis oia pctā mundi etiā
grauiissima cōmississet. Ideo peccatrix anima que ad statum vere penitētice per
uenire desiderat crebro in his deuoris meditationibz studere debet: vt tādē
finem opratū eterne glorie cōsequi valeat.

Elicunt̄ ex dictis aliqua documēta q̄ sunt valde necessaria ac diligēt̄ cō/
sideranda ab eo q̄ verā querit̄ cōtritiōē.

Als con
gnitiōe

Dirabi
lis om̄ia
rus diuie
puidētē
in om̄ibz
creaturis.

De necessariis homini

Nota di
ligēt oia
q sequūt

Omniū igit que supra explicauimus eliciunt aliqua notabilia q̄ sunt
e diligēter cōsideranda ac charo corde retinēda: vt oīs error tollat ab aīa
que verā querit perficere penitentiā. Nam sunt nōnulli q̄ retrahuntur a
peccatis suis diuersis ac varijs respectib; q̄ tamen nō dicunt verā habere con
tritionē. Et tō cōsiderandū est q̄ si homo ppter timorē humanū vel mundanū:
vel ppter timorē penay inferni retrahat a pctō: pura qz scit sacrilegos: sanguib;
narios: rapaces: homicidas: partiales fures: adulteros: lenones: susurrōes: ma
ledicos: ac ceteros criminū reos: nō solū in futura pena eterna: sed etiā in pnt
reporali pena puniēdos: z idcirco cōuertit ad deū z ei inheret ppter timorē pe
ne tibi sistēdo: talis nō dicit penitens nec cōtritus: sed mercennarius. Nā talis
timor dicit seruilis: qz querit cōmodū ppiū z fugit suū incōmodū. Hinc Au
gustinus in libello de vera z falsa penitentiā. c. ix. dicit sic. sunt quidā quos pec
casse penitet ppter presentia supplicia: sicut displicent latroni peccata qm̄ ope
rant penā: sed si desit vindicta reuertit ad crimina. Ista est pnia nō ex fide p
cedens nec charitate munita: tō sterilis manet z sine misericordia: hec nō pur
gat cōsententiā: nec sanat crimina. In hac nulla fit spes uite: nulla expectatio
indulgētie. hec Aug. Propterea Breg. in. viij. lib. moral. dt: Alia est cōpunctio
siue cōtrictio que p amorē nascit: z alia q̄ nascit p timorē: qz aliud est supplicia
fugere: z aliud pnia cōsiderare. q. d. quis multū a pctō retrahant/ nō tñ ppter
hoc intelligunt habere cōtritionē. Hinc horatius. Oderūt peccare boni pnt
amore. Oderūt peccare mali formidine pene. Expedit q̄ verā pniā vt timor
ille seruilis trāseat in timorē ritalē. Nā filioy est timere offensam patris. vnde
Isidorus in. ij. li. de sum. bo. ca. viij. dicit sic. Necessē est omī cōuerso vt post tim
morē surgere ad charitatē dei debeat q̄si fili: ne semp sub timore taceat q̄si
seru. Tūc em̄ amorē nre cōuersionis ostēdim⁹ si denuo vt patrē diligim⁹ quē
prius seruilī mēte vere vt diūm formidabam⁹. Iō August. z allegat a magistro
sentētiay in. iij. li. dist. xxj. inquit. Ab itēry libertatē querit deus nō necessitatē
tē: charitatē z nō timorē. Et itēy oportet nō solū timere iudicē: sed z diligere.
Cōuenit itaq; ad verā pniā vt hō deū sup omīa diligat: z q̄ actualis dei dī
lectio sic sibi causa z sola eū moueat ad detestandū pctā. Hinc Isido. in. ij. lib.
de sum. bo. ca. xxj. dicit sic. Aliud est nō peccare amore dilectōis dei: aliud tñ
more supplicij. Qui em̄ amore charitatis dei nō peccat: horrefcit omē malū am
plectēdo iusticie bonū: nec eū delectat pctm̄ etiā si sceleris impunitas pmitat
Qui vero sola pena supplicij in se victa reprimit q̄uis nō expleat opus pci: vt
uit tñ in eo voluntas peccādī. Doletq; sibi illicitū qd̄ lex phibere dīgnoscit. hec
Isidor⁹. Ampli⁹. Si q̄s abstineret a pctis eo q̄ sunt opposita pnti moralē
Aut qz sunt cōtra honorē: gloriā: z famā seculi. Aut qz reddunt hominē indig
nū ac vituperabilē: talis etiā mercenari⁹ est: z nō penitēs nec cōtritus. Ceter
sūt nōnulli q̄ de industria fugiūt pctā supbie: ambitiois: z arrogāte/ eo q̄ sup
bi z arrogātes sūt clamosi: mordaces: intolerabiles: fastidiosi: inflexibiles: in
supporabiles q̄ naturālī a cōmuni cōuersatiōe hoīm spernunt. Sūt alij qui
pctā corpalia luxuriā z gulā fugiūt. qz caste ac sobrie viuētes z diuitius cōser
uant in vita: Aut teste Chryz. illi q̄ in delicijs ac luxurijs vitā ducūt resoluta
quidē z omī cera mollīora habēt corpora: q̄bus ad cumulū maloy accidit poda
gra: tremor mēbroy: immatura senectus z eis vita semp in medicis ac medica
mētis. Sēsus pō illoz sūt tardi: hebetes: graues: obtusi: z quodāmodo tā sepul
ti: nec vnq; aliqd̄ iocūditatis habēt. Aut ideo similes a pctis carnalib; absti
nēt: qz hmoi pctā reddūt hoies brutales: infames: ac viles: eo q̄ p gulā z luxu
riā magis cōmunicāt cū brutis aialib; sicut de multis phis legit⁹ q̄ humanos
delicias spernētes: sobrie caste: ac p̄uose vixerūt: vt ceteris honoribiliores vel
vt magis ac magis ad phisicas dīsciplinas aptiores redderent. Etā ex vicijs

Abstinet
a pctis ho
mines a/
lio z alio
fine.

carnalib; out ceetas metis q̄ tollit fere oim spūaliū cognitiōnē. Quidā ho
 custodiūt seipos a vicijs z pctis z a secularib; desiderijs: timētes exulari a gau
 dijs eterne vite. Idcirco oēs q̄ ppter siles respect⁹ retrahunt a pctis vt dixim⁹
 nō sūt dicēdi cōtriti: nec vere hūilitati aut penitētēs: sed sunt mercenarij q̄ren
 tes cōmodum ppriū. Nō em̄ querūt deū nec illius honozē aut reuerentiam siue
 obedientiā: sed fugiūt suū incōmoduz: nec talis detestatio a pctis pōt dici act⁹
 virtutis cū nō habeat circūstantiā boni finis: z p cōsequēs nō informat grā.
 Nec est cōtritio nec tollit aliquod pctm: sed ipsa est actuale pctm: eo q̄ fit qua
 lificata malo sine actuāl offendēs deū: ideo nō p̄miti: sed penā meret. Sed pa
 sancta: indubitata: salubris atq; catholica cōtritio est hec quā ois homo q̄ sal
 uari cupit scire debet. Qm̄ expedit deū oim creatorē sup oia diligere: nō quā
 dem verbo neq; lingua: sed opere z veritate: ideo oportet pctā deserere: nō pp
 vanos respectus vt dixim⁹: sed qz pctā sunt offensa dei: vel sunt cōtra deū sup
 oim̄a sibi diligendū. Talis nāq; penitudo est vera z sancta q̄ aias ad verā cor
 rectionē prouocat z germinare facit fruct⁹ dignos penitētie. Supnas qz bea
 torū māstiones attingit: atq; supnoz angeloz cohortes cherubin atq; seraphin
 ad leticiā puocat. Vñ scriptū est. Gaudiū est corā angelis dei sup vno pctōre
 penitentiā agente. Quod quidē gaudiū alma mater ecclesia toto cordis de
 siderio charos suos assequi cupiēs. Hoc tpe p Alexandrū sextū pontificē ma
 ximū annū sacri iubilii q̄ dicit⁹ annus plenarie remissiōis ac redemptiōis per
 orbem vnūuersum publicari iussit: quaten⁹ fideles chri: imo tota chrisana reli
 gio ad satisfaciendū maximis debitis penaz ppter innumerabilia z graua pec
 cata q̄b; fragiles pctōres tenent obnoxij: z thesauro inexhaustibili meritoꝝ sa
 cratissime passiōis chri z sanctorū ei⁹ redderēt idonei. Et qz tpe iubilii ad scri
 bendū de p̄ticiōe q̄ est salubris refectio sitētis ac languentis anie puocatus
 sum. sō scire debes q̄ iubile⁹ dicit⁹ a iubilo iubilas: qz vere penitētib; vez con
 fere cordis iubilū. Vel qz est annus totū gaudiū z leticie in q̄ indulgentia ple
 naria pcedit: q̄ animab; leticia inenarrabilis adq̄rit. Figurā aut iubilii
 in libro Leuit. xxv. ca. qm̄ dñs in monte sinai dixit ad Moyse vt post septē he
 bdomadas annoꝝ. i. septies septē que simul faciūt q̄dragintanouē sequēs an
 nus q̄ erat q̄nquagesimus diceret iubileus: in quo plura fiebāt ad gaudiū z le
 ticiā. Nā remittebat terra a cultura: qz nō poterāt filij isrl terrā colere: serere:
 metere z hmoi. Et pariter remittebat seruitus hoim: qz illo anno serui efficieb
 bant liberi. Debita quoq; z possessiones vendite vel pignorate reuerrebāt ad
 priores possessores: z plura alia signa leticie fiebāt: vt dicit⁹ ibidē. Que omnia
 erant figuralia legis gratie. Et p̄terea Paulus. j. ad Cor. x. ait. Omnia in fi
 gura cōtingebāt illis. Illa ergo signa leticie anni iubilii implera sunt ad pur
 qm̄ q̄nquagesima die post chri resurrectionē descendit spū sanctus in specte ignis
 sup aplos. Vñ in sacro die pentecostes q̄ est q̄nquagesima a resurrectione dñi
 vtroq; die incluso: canit ecclesia sic dices. Parrata sūt hec mystice pasce pacto tē
 pore sacro diez numero q̄ lege fit remissio. Tūc ei apli repleti gratia spūsci
 acceperūt a summo pontifice chro indulgentiā sacri iubilii: q̄a eis plenaria re
 missio: z q̄ ad culpā: z q̄ ad penā facta fuit. tanua quoq; eterne glie que plusq̄
 quinq; mille annis fuerat clausa p chm̄ apta est. Et pariter homo qui t̄to tē
 pore seruus z exul fuerat ad possessionē antiquā regni glie: q̄ per Adam vendi
 ta: depdita: ac pignozata fuerat reuersus est. Idcirco ad te Ludouice prin
 ceps religiosissime q̄ semp a teneris annis sacras litteras veneratus es: z in q̄
 bus claritudo tua nō solū p̄maxime delectat⁹: sed z valde erudita atq; exercita
 ta est me cōuerto. Quā tota cordis desiderio deprecor vt sicut me ad scriben
 dum de sacramēto vere cōtritiōis induxit: imo cōpulit. Ita charo corde obse
 cro vt hec scriptura nostra que decore nominis tui p̄fulgent tanta suscipiatur

Vera cō
tritio dat
verū gau
diū.

De iubilii
leo.

Figura
iubilii.

Conclu
sio op̄is.

De necessariis hoi cōtrito

ventuolētia q̄navigillātia ac sollicitudine elaborata sunt. In q̄bus si bona: si
recta: si vera: si iusta: si sancta diuinitus accipiēs dixi: **D**ivinus tamē p
pter humilitatis mee tenuissimū sensum bene dixisse profiteor.

Hūana
mens fa-
cile muta-
tur.

In anno
tubilet
opus cu-
ditur.

Sol^o cō-
tritus le-
ratur.

Explero itaq; h̄ opere ad me esse redeundū cognosco. **Q**uā p̄fecto fragil' mēs
nra etiā cū recte loq; conat: extra semetip̄am spargit z plerūq; per aurā huma-
ni favoris volitat. Sic em̄ pro necessitate cib; sumit: sed in ip̄so esu dū furtim
gula surrepit: edēdi delectatio p̄miscet. Sic pariter p̄tingit vt recta intentio q̄
aliqui soli deo placere appetit nebulis secularib; obūbret. **I**git̄ queso vt q̄sqs
hec legerit apud districtū iudicē solaciū mibi sue ozonis impēdat. Et om̄e qd
in me sordidū dephenderit fletib; deluat. **H**oc solū mibi leticie ac cōsolationis
sup̄est q̄ rātus p̄nceps q̄ est origine nobilissim^o: fidel' integritate clarissimus:
om̄i p̄tute ornatissim^o: necnō physicis disciplinis atq; sacris litteris copiosissim^o:
me cruditus. **H**oc tpe sacri tubilet ad tubilandū dño me puocauerit. **N**ā vt ve-
rum fatear. **N**emo vere p̄t tubilare in dño: nisi ille q̄ corde cōtritus z humilla-
tus fuerit. **E**t sō cōtritio est medicina celestis in q̄ cōsistit vera religio: vera cō-
fessio: vera p̄nia q̄ sola petā z vulnera q̄b; est subiecta imbecillitas carnis salu-
bitur curat. **V**enite ḡ ad me (ait veritas) oēs q̄ laboratis z onerati estis z ego
reficiā vos. **Q** felix z suavis refectio q̄ vez prestat cordis tubilū. **N**ā solus cō-
tritus dicere p̄t cū **D**avid. **D**edisti leticiā in corde meo. **S**i ḡ h̄ cibatu at-
q; potu vere cōtritiōis fuerim^o refecti: profecto in domū dñi letantes ibimus.
Ibm^o in quā tubilātes ad redēptorē nr̄m dñm **J**esum. **I**bm^o ad p̄es nr̄os.
Ibm^o ad illos nr̄e fidei p̄ceptores. **I**bm^o gaudētes ad supnas angeloz col-
portes cherubin atq; seraphin. **I**bm^o ad sidereas māssiones celestis hierusalē.
Ibm^o tubilātes ad intuendū angelicas sanctorz factes. **I**bm^o ad illū scr̄m
rectū iustoz q; cōuentū. **I**bm^o ad scr̄os p̄es **A**braā: **I**saac: **J**acob: z ad eos q̄
recūbunt in regno dei. **I**bm^o tubilādo ad locū eterne iucūditat; vbi nulle nu-
bes: nulla contrua: nulle coruscationes: nulla ventoz p̄cella: neq; tenebre: neq;
vesp: neq; estas: neq; hyemes: vices variabūt tēpor; vbi nō est paup̄tatis met^o
nō egritudinis imbecillitas. **N**emo tibi ledit: nemo irascit. **N**emo inuidet: cupi-
ditas nulla exardescit: nullū tibi desiderū. **N**ō frigus: nō grādo: nō pluuie: nō
solis istius erit visus aut lune: neq; stellaz globi: sed sola dei fulgebūt claritas
Dñs em̄ erit lux oim; z illud vez lumē qd illuminat oēm hoiem: fulgebūt oib;
vbi post labores z erūnas seculi hui^o felix z suavis est refectio animaz.

Finis.